

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. Η Α. Φραγκουδάκη διερευνά τον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί η φυσική, καθημερινή γλώσσα. Αρχικά, επισημαίνει πως η γλώσσα έχει δικούς της κανόνες, τους οποίους πρέπει να μελετήσουμε για να την καταλάβουμε και όχι να προβαίνουμε σε κρίσεις για την κακή χρήση της. Η άποψη ότι οι Έλληνες χρησιμοποιούν ελάχιστες λέξεις και μάλιστα λανθασμένα είναι ψευδής και βασίζεται στην επιστημονικά αστήρικτη άποψη ότι η φυσική γλώσσα δεν είναι σωστή. Επιπλέον, οι οπαδοί αυτών των θεωριών εξάγουν τα συμπεράσματά τους από μεθόδους που δεν είναι οι πλέον κατάλληλες για να ελέγξουν τον πλούτο του λεξιλογίου κάποιου ή την ορθή χρήση της γλώσσας. Η αρθρογράφος συμπεραίνει ότι όσοι βιάζονται να καταλήξουν σε απαισιόδοξα συμπεράσματα, θα πρέπει να έχουν υπόψη τους ότι η κατάσταση καθορίζει τον τρόπο έκφρασης και μέσα σε αυτά τα πλαίσια και οι ιδιοτισμοί, συναντάμε πλήθος τέτοιων στη γλώσσα μας, έχουν τη θέση τους.

- B1.** α) Λάθος
β) Λάθος
γ) Σωστό
δ) Λάθος
ε) Σωστό

- B2.**
- Ρίχνει καρεκλοπόδαρα.
 - Έγινε παπί στον ιδρώτα.
 - Έγινε καπνός.
 - Καβάλησε το καλάμι.
 - Τα έκανε μούσκεμα.
 - Έφτασε ο κόμπος στο χτένι.
 - Αυτός λύνει και δένει.
 - Είναι βίος και πολιτεία.
 - Έμεινε στο ράφι.
 - Τον έβαλα στη θέση του.

- B3.**
- Το κρέας είναι τροφή *περιεκτική* σε πρωτεΐνες.
 - Δρούσε πάντα στο παρασκήνιο. Προσπαθούσε να ανέλθει με *μηχανογραφίες* και όχι με την αξία του.
 - Οι γονείς με τις συμβουλές τους προσπαθούν να *φρονηματίσουν* τα παιδιά τους,

Γ. Η γλώσσα είναι κώδικας επικοινωνίας μεταξύ των μελών μιάς γλωσσικής κοινότητας, βασισμένος σε ένα σύστημα σημείων, που στην προκείμενη περίπτωση, είναι οι λέξεις. Ο σωστός χειρισμός της γλώσσας έχει θετικές συνέπειες για το ίδιο το άτομο, συμβάλλει όμως, ταυτόχρονα, και στη διαφύλαξη της γλώσσας. Τι σημαίνει όμως, χειρίζομαι σωστά τη γλώσσα; Σημαίνει, μήπως ότι γνωρίζω τους γραμματικούς και συντακτικούς κανόνες και τους εφαρμόζω στην ομιλία μου; Ή μήπως σημαίνει ότι γνωρίζω τον ορισμό των λέξεων που χρησιμοποιώ;

Η απάντηση είναι αρνητική και στα δύο προηγούμενα ερωτήματα, γιατί η γλώσσα είναι κάτι πολύ περισσότερο από σύνολο κανόνων και λέξεων. Η γλώσσα δίνει μορφή στον εσωτερικό μας κόσμο, στα συναισθήματα και στις σκέψεις μας. Είναι, επιπλέον, το μέσο

που μας επιτρέπει να μοιραστούμε αυτές τις σκέψεις και τα συναισθήματα με τους συνανθρώπους μας. Η γλώσσα, όμως, είναι και άλλα πράγματα. Είναι ο προσωπικός τρόπος του καθενός από εμάς να βιώνει και να αξιολογεί διάφορες καταστάσεις. Η γλώσσα είναι αυτή που επιτρέπει στον καθένα μας να μορφοποιεί την εμπειρία του και να τη μεταδίδει στα άλλα μέλη της κοινότητας. Με τη γλώσσα μεταδίδεται η γνώση και στη γλώσσα διασώζονται τα πολιτιστικά επιτεύγματα ενός λαού.

Αρα, λοιπόν, μιλάω σωστά μια γλώσσα, σημαίνει ότι μπορώ να πραγματοποιήσω τις απέραντες και πολύμορφες δυνατότητες της γλώσσας. Σημαίνει, δηλαδή, ότι είμαι σε θέση να επιλέγω την πλέον κατάλληλη λέξη για να εκφράσω αυτό που θέλω κάθε φορά, αλλά επιπλέον την εκφωνώ και με το κατάλληλο ύφος. Για να το επιτύχω αυτό λαμβάνω υπόψη μου τους παράγοντες που καθορίζουν την επικοινωνιακή περίσταση, δηλαδή το πρόσωπο στο οποίο απευθύνομαι, το χώρο, το σκοπό της επικοινωνίας, και ανάλογα προσαρμόζω την ομιλία μου.

Τελικά, όπως λέει και ο έγκριτος γλωσσολόγος Μ. Τριανταφυλλίδης: “Γλώσσα δεν είναι αράδιασμα από λέξεις, τύπους και κανόνες όπως αναγράφονται σε λεξικά και γραμματικές...παρά η εκφρασή του εσωτερικού μας κόσμου, κύμα ζωής, άνοιγμα και επαφή ψυχών, ανταλλαγή αισθημάτων και σκέψεων μέσα σε συνομιλία, ερώτηση και απόκριση, άρνηση και κατάφαση, προσταγή, απαγόρευση και παράκληση, μικροεπεισόδια, πεζότητες και ταπεινότητες της καθημερινής ζωής, σκέψη, ενατένιση της μοίρας και φιλοσοφία - όλα αυτά είναι γλώσσα ατομική και εθνική. “Γλώσσα είναι ολόκληρος ο λαός”, λέει ένα φλαμανδικό ρητό και μιλάω σωστά τη γλώσσα σημαίνει ότι υιοθετώ όλα τα παραπάνω στην καθημερινή μου επικοινωνία.

Επιμέλεια: Σοφία Ζύρμπα

Φιλολόγος

ΟΡΟΣΗΜΟ ΧΟΛΑΡΓΟΥ - ΠΑΠΑΓΟΥ